

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2022

УДК 657: 332.025.12 : 65.014.1
А 43

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14 – 15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. 847 с.
(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 08 від 12 січня 2022 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету

Давидюк Тетяна - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Довбня Світлана – д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня Українського державного університету науки та технологій.

Зоря Олексій – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Малишкін Олександр - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

Муравський Володимир - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

Нікішина Оксана - д.е.н., с.н.с., завідувачка відділом ринкових механізмів та структур ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»

Перерва Петро - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Руцишин Надія - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Славкова Олена - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Тоцька Олеся - д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів Волинського національного університету імені Лесі Українки

Вараксіна Олена - к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету

Воронько-Невіднича Тетяна - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Дранус Валентин – к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Канцедал Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Мельничук Ірина - к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та фінансів Університету економіки і підприємництва

Прийдак Тетяна– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти Полтавського державного аграрного університету

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

РОЗДІЛ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ**Андрос С.В., Білоченко А.М.***Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»***Інституціональна модель фінансової підтримки аграрного сектору: галузевий аспект..... 314****Барабаш Л.В.***Уманський національний університет садівництва***Зарубіжний досвід податкового реформування у воєнний і післявоєнний час..... 317****Безкровний О. В., Галушко В. В., Козюпа О. В.***Полтавський державний аграрний університет***Сучасні напрями оптимізація джерел формування оборотних активів аграрних підприємств..... 319****Безкровний О. В., Лопатка В. О., Павленко А. А.***Полтавський державний аграрний університет***Перспективи підвищення ефективності використання основних засобів підприємств..... 322****Бердиев А.**Науковий керівник – **Єршова Н.Ю.***Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»***Особливості фінансового забезпечення інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу в Україні..... 326****Боднар О.А.***Миколаївський національний аграрний університет***Цифрова трансформація в банківській справі..... 328****Бражник Л. В., Чумак В. Д.***Полтавський державний аграрний університет***Роль комерційних банків як фінансових посередників..... 331****Булах І.І.***ВСП Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС***Ресурсний потенціал як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства..... 333****Ведмідь М. О.**Науковий керівник – **Дроботя Я. А.***Полтавський державний аграрний університет***Мобільний застосунок старкаса як диджиталізована іновація банківського бізнесу в Україні..... 336****Величко М.В., Іщук Л.І.***Луцький національний технічний університет***Теоретичні основи статистики оплати праці..... 338**

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПОДАТКОВОГО РЕФОРМУВАННЯ У ВОЄННИЙ І ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС

Початок другого десятиліття ХХІ століття став для світової економіки часом на випробування. Спочатку – локдауном, викликаним COVID-19, а нині – українсько-російською війною, наслідком якої може стати не лише гуманітарна катастрофа й економічна нестабільність в Україні, а й продовольча криза в Європі та світі. Тому надважливим є пошук шляхів стабілізації українського фінансово-економічного середовища, базисом чого може стати вивчення досвіду післявоєнної відбудови економіки розвинених країн.

Наприкінці Першої світової війни Велика Британія, через катастрофічне зростання рівня безробіття та дефіциту бюджету, змушена була переглянути інструменти та пріоритети економічної діяльності, серед яких особливо кардинальних змін зазнала фіскальна політика.

Так, зокрема, акценти оподаткування були перенесені з непрямих податків на прямі. Особливих змін зазнало прибуткове оподаткування доходів населення: у 1915 р. було скорочено межу пільги прибуткового оподаткування зі 160 фунтів до 130, а стандартну ставку навпаки – підвищено з 5,8% до 30%. Окремо знизився поріг над податку з 5000 до 2000 фунтів, а на надприбуток введено мито. І хоча у 1920 році межу звільнення від прибуткового оподаткування було переглянуто до 135 фунтів, довоєнного рівня – 250 фунтів – вона не досягла. Однак скарбниця Великої Британії шукала додаткових джерел надходжень, і серед розглянутих і таких, що отримали підтримку, превалюючими стали: мито на надприбутки, що діяло за ставкою 60% і корпоративний податок у розмірі 5% для компаній з обмеженою відповідальністю [1].

Після II Світової війни Велика Британія зосередила увагу податкової реформи на податку на спадщину та податку на нерухомість, ставки яких суттєво зросли. Також відзначилося значне підвищення рівня прибуткового оподаткування доходів населення [2].

Загалом, якщо ж звернути увагу на податкові реформи, що проводилися країнами Європи після II Світової війни, то, як вважають Сара Торрегроса й Оріол Сабат, у нинішній кризі слід робити акцент на прибутковому податку (податок на доходи фізичних осіб), зокрема піднятті його ставок. Водночас варто пам'ятати, що означені дії доречні виключно за умови низького рівня інфляції або її відсутності. У протилежному випадку ставку податку слід знижувати, причому за рахунок активної прогресії, аби розширити коло потенційних платників податку та за їх рахунок наповнити бюджети фінансовими ресурсами [3].

«Прогресивні податки не тільки різко вирости під час війни, але і в останні роки залишалися важливими для фінансування сучасної держави.

Прибутковий податок змінився з «вузьких» зборів з багатих сімей на внески, що сплачувалися звичайними громадянами. Те, що було «класовим податком», стало «масовим податком», – так характеризує ситуацію з прибутком оподаткування згадуваних вище часів С. Стейнмо [4].

Розглядаючи уроки податкового реформування у післявоєнний період у Сполучених Штатах Америки, Е Тодер зауважує: «Як і в час Другої світової війни, нам, ймовірно, знадобляться як підвищені податки для людей з високими доходами, так і новий широкий податок для всього населення загалом». Окремо він зауважує на необхідності підвищення ставки прибуткового податку й утриманні її у такому стані ще протягом певного часу, а також не виключає варіанту трансформаційних змін податку на додану вартість [5].

Зважаючи на висвітлені позиції реформування податкових систем зарубіжних країн у воєнний і післявоєнний час, слід узагальнити, що у моменти кризових переломів відновлення фінансово-економічної системи відбувається значною мірою за рахунок податкових реформ. І, незважаючи на непопулярні кроки з підняття податкових ставок, головні акценти концентруються на прямих податках, де можна забезпечити розширене коло платників. Дані кроки зумовлюються тим, що прямі податки, на відміну від непрямих, розцінюються як справедливіші. А підняття ставок непрямих податків призводить до зростання цін, що стає деструктивним елементом з позиції відновлення довіри до держави та зростання рівня її фінансового забезпечення.

Список використаних джерел

1. End of war and fiscal change. The Cabinet Papers. URL: <https://www.nationalarchives.gov.uk/cabinetpapers/themes/end-war-fiscal-change.htm> (дата звернення 24.03.2022)
2. What the aftermath of WW2 can teach us about where taxes are heading now. Blue SKY Chartered Financial Planners. URL: <https://blueskyifas.co.uk/what-the-aftermath-of-ww2-can-teach-us-about-where-taxes-are-heading-now/> (дата звернення 24.03.2022)
3. Sara Torregrosa and Oriol Sabaté (2019) How wartime inflation affected tax progressivity and redistribution. The Economics of the Second World War: Seventy-Five Years On. Voxeu. 27.11.2019. URL: <https://voxeu.org/debates/commentaries/how-wartime-inflation-affected-tax-progressivity-and-redistribution> (дата звернення 23.03.2022)
4. Steinmo, S. (2003) The evolution of policy ideas: tax policy in the 20th centuryю *British Journal of Politics and International Relations*, 5 (2): pp: 206–236.
5. Toder, Eric (2020) What Tax Experts Can Contribute: Lessons from World War II. Taxpolicycenter. 31.03.2020. URL: <https://www.taxpolicycenter.org/taxvox/what-tax-experts-can-contribute-lessons-world-war-ii> (дата звернення 24.03.2022)

Наукове видання

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

14 – 15 квітня 2022 р.

м. Полтава

Відповідальна за випуск: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

